

**Teatre Nacional
de Catalunya**
Plaça de les Arts, 1
E 08013 Barcelona
Tel. 34 933 065 700
Fax 34 933 065 701
info@tnc.cat
www.tnc.cat

**TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA**

Guia anticorrupció – Teatre Nacional de Catalunya (TNC)

Corporate Defence - Programa de Prevenció de Delictes (PPD)

Índex

1. El perquè d'aquesta guia
2. La corrupció està prohibida a nivell mundial. Què s'entén per corrupció?
3. Conseqüències d'efectuar polítiques corruptes
4. Situacions del dia a dia en les quals puguin donar-se casos de corrupció
 - a. Contractació de proveïdors
 - b. Obsequis a càrrecs públics i socis comercials
 - c. Participacions en altres empreses
5. Principis generals d'actuació per evitar pràctiques corruptes
6. Eines del TNC per a la lluita efectiva contra la corrupció
 - a. Activitats de formació i informació
 - b. Anàlisi d'integritat de proveïdors
 - c. El Responsable de compliment
 - d. La Bústia ètica

1. El perquè d'aquesta guia

El Teatre Nacional de Catalunya (en endavant, TNC), advoca pel desenvolupament d'una activitat assistencial honesta, sostenible i d'èxit, en absència total de corrupció. Per això, s'ha de rebutjar i combatre qualsevol conducta corrupta, perjudicial per a l'empresa i per a la seva reputació, tal com es proclama en el Codi ètic del TNC.

Amb aquesta guia¹, el TNC manifesta expressament el seu compromís amb valors com la integritat, l'equitat, la sostenibilitat i la companyonia. Cadascun dels empleats² de l'empresa ha de respectar, sense reserves, els principis i els valors de TNC i, d'aquesta manera, contribuir a la protecció del seu entorn davant de qualsevol pràctica corrupta.

Amb la finalitat d'ajudar-lo a identificar i evitar indicis o pràctiques corruptes, li oferim aquesta Guia anticorrupció en la qual, entre altres qüestions, s'aborden situacions que es podrà trobar en el seu dia a dia i s'ofereixen recomanacions de com afrontar-les.

Gràcies per col·laborar en la lluita contra la corrupció.

Mònica Campos Estévez
Directora executiva

¹Aquesta guia té una funció merament informativa. Les referències legals que inclou no dispensen o substitueixen l'aplicació de la legislació vigent.

² Per a una lectura més fluida del text, es fa servir el terme «empleat» entenent que es refereix tant a dones com a homes. L'ús d'aquest terme respon exclusivament a raons de redacció i no té cap altra connotació.

2. La corrupció està prohibida a nivell mundial. Què s'entén per corrupció?

En el marc de la legislació internacional existeixen moltes definicions de «corrupció». Totes tenen un ampli consens i assenten les seves bases en el fet que existeix corrupció quan hi ha un abús del poder delegat per a benefici propi³.

En aquest sentit, existeix corrupció quan un col·laborador fa ús de pràctiques prohibides per a l'obtenció d'algun benefici o avantatge per a l'empresa, per a si mateix o per a un tercer. Entre aquestes pràctiques prohibides, s'hi troben l'entrega d'obsequis de qualsevol tipus o la concessió d'avantatges injustificats fets amb la intenció d'influir en les decisions de tercers que pertanyen tant al sector públic com al privat.

La corrupció lesiona la competència lleial i amb això es lesionen de forma directa el mercat, la formació de preus i els consumidors, a més de perjudicar greument la reputació corporativa.

3. Conseqüències d'efectuar polítiques corruptes

La corrupció no és un delicte simbòlic o una conducta inherent a qualsevol negoci, sinó que es tracta d'una forma de criminalitat que s'ha de prendre molt seriosament i davant la qual no hi cap altra reacció que no sigui la de **tolerància zero**.

La infracció de la legislació nacional i internacional en matèria de corrupció pot comportar conseqüències dràstiques. A continuació se'n descriuen algunes:

³Definició utilitzada per Transparency International España: www.transparencia.org.es.

Conseqüències per al TNC	Conseqüències per als empleats i directius
Multes de quantitats elevades.	Penes privatives de llibertat.
Intervenció judicial de l'empresa per un període màxim de 5 anys.	Inhabilitació especial per a l'exercici d'indústria o comerç.
Responsabilitat civil davant de tercers.	Multes d'elevada quantia.
Alts costos d'advocats per a l'assessorament i la defensa.	Responsabilitat civil davant a tercers.
Pèrdua de reputació i detriment de la imatge de l'empresa.	Conseqüències jurídic-laborals que podrien consistir en sanció i, en el seu cas, acomiadament.

4. Situacions del dia a dia en les quals puguin donar-se casos de corrupció

En els apartats següents es descriuen situacions habituals en les quals poden donar-se supòsits de conflictes d'interessos i de corrupció. En cada apartat es fa una breu introducció i després es presenta la descripció de la situació i els consells de com actuar.

a. Contractació de proveïdors

o Contractació d'assessores externs

Per al desenvolupament de la seva activitat, l'empresa necessita comptar amb la intervenció d'assessors externs, agents i intermediaris en general. Aquests tercers són contractats normalment pels seus coneixements específics dels serveis, el mercat, la legislació aplicable, etc. En qualsevol cas, tots han de complir la legislació local aplicable i no poden adoptar comportaments o ser obligats a tenir conductes que estiguin prohibides pels nostres empleats.

Exemple:

Ets director del TNC i tens previst executar un projecte que requereix cert assessorament tècnic. Malgrat això, per la seva complexitat, no disposes del

coneixement i l'experiència necessària per abordar-lo i per això desitges contractar un assessor extern.

Què has de fer?

- Comprovar si el TNC disposa d'un empleat intern amb els coneixements tècnics que requereixis; si es donés el cas, la contractació d'un assessor extern no seria necessària.
- Donada la naturalesa jurídica particular del TNC i tractant-se d'un poder adjudicador cal que et regeixis sempre per la legislació aplicable, així com per les normes i els protocols interns de contractació del TNC.
- Selecciona l'assessor en el marc d'un procés transparent i documentat. Analitza la integritat de l'assessor a través del *Formulari d'anàlisi d'integritat de proveïdors*. Si et cal, demana suport al Responsable de compliment.
- Formalitza un acord per escrit en el qual es detallin les condicions del servei de l'assessor. Assegura't que tingui un objecte legítim, unes contraprestacions equivalents i una remuneració d'acord amb el mercat.
- Informa l'assessor de l'existència del Codi ètic del TNC.
- Abans de la seva signatura, revisa el contracte amb els assessors legals de l'empresa i valoreu la possibilitat d'incorporar una clàusula contractual de compliment normatiu.
- Paga el servei un cop hagi estat executat i prèvia emissió de la factura. Rebutja qualsevol sol·licitud de diners en efectiu.

Per últim, oferim una sèrie de consells per prevenir incompliments legals en la contractació d'assessors i intermediaris:

1. No promocionis ni signis contractes d'assessorament sense objecte o que no responguin a cap prestació d'assessorament real.
2. No promocionis ni signis contractes en els quals la remuneració no té cap relació amb els serveis prestats, els quals amb freqüència s'estableixen només vagament.
3. No promocionis ni signis contractes amb assessors que puguin creure que es pot utilitzar qualsevol mitjà (tant legal com il·legal) per complir l'encàrrec.

○ Tractes de favor

Es diu que existeix tracte de favor quan una persona utilitza la seva posició de poder per obtenir un avantatge per a un familiar o per a una persona propera.

Exemple:

Com a treballador del TNC, estàs negociant una comanda important amb diversos proveïdors de serveis. Un dia, el representant d'un dels proveïdors es reuneix amb tu i et sol·licita que col·loquis la seva oferta en una posició més avantatjosa respecte de les dels altres proveïdors. A canvi, el proveïdor t'ofereix contractar el teu nebot a la seva empresa, sense haver de passar per processos de selecció.

Com has de reaccionar?

- Rebutjar l'oferta.
- Informar de la irregularitat a través de la Bústia ètica.
- Deixar constància per escrit de l'incident.
- Continuar les negociacions amb un altre empleat del proveïdor del servei o, directament, amb un altre proveïdor diferent.

b. Obsequis a càrrecs públics i socis comercials

En molts països els usos socials estableixen que poden entregar-se petits obsequis personals a càrrecs públics i proveïdors. Pot ser que t'hagis trobat en aquesta situació en la teva vida professional i segurament t'has qüestionat quina és la manera d'actuar correctament. D'una banda, no hauràs volgut semblar desagraït per no oferir aquesta mena d'atencions o per rebutjar que te les ofereixin, i, de l'altra, hauràs volgut evitar qualsevol aparença de corrupció.

Obsequis a càrrecs públics

Qui és un càrrec públic o polític? Són funcionaris i càrrecs públics els empleats del sector públic i de les organitzacions internacionals o titulars d'un càrrec públic (jutges, fiscals, policies, etc.) i, en general, persones que exerceixin funcions del servei públic. Són també persones nomenades per autoritats governamentals o

altres entitats per executar tasques de les administracions públiques en el seu nom i en representació, ja sigui a títol personal o bé a través d'empreses privades o mixtes habilitades per aquest efecte (per exemple, empreses d'homologació o certificació amb efectes públics).

Són càrrecs polítics els membres dels governs nacional, autonòmic, local i municipal i els membres o els treballadors de partits polítics en general, tant nacionals com estrangers.

Què es considera «obsequi»?

- Regals socialment usuals, per exemple, amb motiu d'un aniversari.
- Invitacions a esdeveniments esportius, culturals o d'un altre tipus.
- Descomptes atípics (no habituals).

Per què són problemàtics els obsequis a càrrecs públics?

Oferir obsequis a càrrecs públics o polítics es podria arribar a considerar un acte de corrupció. En la majoria de països, la legislació que regula les relacions amb els càrrecs públics o polítics és més rigorosa que la que regula les relacions entre socis comercials amb la finalitat d'assegurar la transparència i la imparcialitat de l'Administració pública⁴.

Els regals i les activitats d'oci són pràctiques comunes que s'utilitzen en molts sectors i països per reforçar les relacions comercials. La posició del TNC en aquest context és clara i precisa: no s'haurà d'acceptar cap regal o favor, ni tampoc cap activitat d'oci si obliga o sembla obligar a la persona que el rebí.

Obsequis de proveïdors

La recepció d'obsequis de socis comercials es podria arribar a considerar un acte de corrupció si amb allò es pretén alterar les regles del mercat vulnerant les normes que regulen la defensa de la competència.

⁴ A Espanya resulta particularment d'aplicació en aquesta matèria la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, accés a la informació pública i bon govern, i la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic.

En qualsevol cas estan prohibits:

- Obsequis il·legals, immorals o que d'alguna manera perjudiquin la imatge o reputació del TNC.
- Obsequis monetaris, per exemple en forma de diners en efectiu o transferències bancàries.
- Obsequis que puguin ser apreciats per un observador objectiu com fets amb la intenció d'afectar el criteri d'imparcialitat del receptor o provocar-li il·lícitament decisions específiques.

c. Participacions en altres empreses

Existeix conflicte d'interessos quan els interessos del TNC es puguin veure compromesos pels interessos privats dels treballadors o les persones que hi estan vinculades, com per exemple, el cònjuge o una relació anàloga, parents o cercles pròxims.

Tots els treballadors han d'informar a la companyia de l'acompliment d'activitats complementàries i/o la tinença d'accions o participacions en altres empreses que puguin provocar un conflicte d'interessos amb el TNC.

5.- Principis generals d'actuació per evitar pràctiques corruptes

Segueix els principis d'actuació següents per protegir-te i protegir l'empresa de les sancions a les quals s'ha fet elusió a l'apartat 3 d'aquesta Guia titulat *Conseqüències d'efectuar pràctiques corruptes*:

- **Principi de separació:** no es poden aprofitar els contactes comercials de l'empresa, en benefici propi o de tercers i en perjudici de l'empresa.
- **Principi de transparència:** tot negoci s'ha de dur a terme de manera transparent.
- **Principi de documentació:** els processos s'han de documentar per escrit, en particular pel que fa a les prestacions i contraprestacions, de tal manera que s'asseguri la traçabilitat de totes les transaccions.

- **Principi de «quatre ulls»:** consisteix a assegurar que l'autorització per poder efectuar pagaments ha de provenir d'almenys dos responsables de l'empresa.
- **Principi de no efectiu / metàl·lic:** no s'han d'abonar les prestacions en metàl·lic; els pagaments s'han de fer sempre via transferència i s'ha de posar especial atenció quan es tracti de paradisos fiscals.

A continuació, et facilitem les regles d'or per a operar correctament en el teu dia a dia, en nom del TNC:

NO HAS DE
...barrejar els teus interessos privats amb els interessos del TNC.
...realitzar ni acceptar regals monetaris.
...acceptar obsequis si aquest acte pot generar l'aparença que únicament es fa per rebre alguna cosa a canvi o concedir alguna cosa.
...entregar obsequis a càrrecs públics sense haver obtingut prèviament el vistiplau del Responsable de compliment.
...entregar obsequis de manera regular a la mateixa persona.
...fer pagaments sense haver obtingut prèviament la corresponent factura.
...acceptar comissions per rendiment en els contractes de prestació de serveis, que consisteixin en percentatges calculats sobre la base del volum de l'encàrrec i que no prevegin un sostre (veure pàgina 5, <i>Contractació d'assessors externs</i>).

HAS DE
...actuar sempre de manera transparent.
...assegurar-te que existeix una adequació entre la prestació i la contraprestació en una relació comercial.
...comprovar, abans d'acceptar un obsequi, si aquest és adequat socialment i obtenir-ne les autoritzacions pertinents.
...consultar sempre prèviament al Responsable de compliment en cas de dubte.
...analitzar, abans de prendre una decisió, si és correcta: pregunta't si series capaç de defensar-la públicament.

...documentar la relació comercial mitjançant un contracte en el qual figuri de manera precisa la descripció de la prestació del servei.

A continuació oferim una regla mnemotècnica que ajuda a decidir si un obsequi és acceptable o no. Es fa utilitzant les lletres de la paraula **regal** en anglès: GIFT.

- G de «genuí», que es podria traduir per «sincer». Aquest regal és sincer en compensació per alguna cosa que he fet en el meu paper d'empleat d'una entitat pública?
- I d'«independent» o «imparcial»: si accepto aquest regal, algú podria tenir algun dubte raonable de si podria ser independent o imparcial en la meva feina, especialment si la persona que m'ha entregat el regal està relacionada o afectada per una decisió que podria prendre?
- F de «free» («lliure»). Si accepto aquest regal, em sentiria lliure de qualsevol compromís de fer alguna cosa a favor de la persona que m'ha fet el regal, dels seus familiars, amics o associats?
- T de «transparent»: estic disposat a declarar aquest regal i la seva font de manera transparent a la meva organització i als meus clients, als meus col·legues, a la premsa i al públic en general?

6.- Eines del TNC per a la lluita efectiva contra la corrupció

El TNC compta amb eines i processos de prevenció davant les pràctiques corruptes. Entre elles, destaquem les següents:

d. Activitats de formació i informació

L'estratègia de prevenció de *Compliance* al TNC inclou activitats formatives i informatives als comandaments directius de les diferents àrees de l'empresa.

Pel que fa a la prevenció de la corrupció, està a disposició dels empleats el Codi ètic i aquesta Guia anticorrupció, amb la qual es pretén donar-los suport, mitjançant exemples pràctics i amb respostes a preguntes relacionades amb la corrupció i amb l'impacte que la comissió dels delictes tipificats en la reforma del Codi Penal pugui tenir per al TNC.

e. Formulari d'anàlisi d'integritat de proveïdors

La relació entre el TNC i cadascun dels seus proveïdors ha d'estar presidida pels valors ètics d'integritat, de comportament lleial, de transparència i de bona fe. Per preservar aquests valors i protegir la nostra reputació hem de conèixer els nostres proveïdors i verificar-ne la seva honestedat. Per això, abans de formalitzar les relacions comercials, el TNC examina els seus potencials proveïdors a través d'un procés d'anàlisi d'integritat, també conegut com a *Formulari d'anàlisi d'integritat de proveïdors*, que consisteix en la recopilació i la gestió de determinada informació relativa a cadascun dels nous proveïdors de l'empresa.

D'aquesta manera, s'analitzen les relacions amb els potencials proveïdors i es detecten possibles riscos referits a la seva falta d'integritat i al possible incompliment de la legislació vigent. Tot això, amb la finalitat de poder afrontar-los de manera apropiada.

f. El Responsable de compliment normatiu

El TNC ha nomenat un Responsable de compliment normatiu, la principal missió del qual és identificar els riscos específics del TNC i encarregar-se d'avaluar, analitzar, implementar i realitzar el seguiment del Programa de Prevenció de Delictes amb l'objectiu d'evitar la responsabilitat penal per part del TNC.

Les principals funcions del Responsable de compliment normatiu són les següents:

- Definició i actualització de la relació de riscos penals.
- Actualització de les mesures preventives i detectives de l'empresa per cobrir els riscos penals.
- Assessorament a la Direcció en la presa de decisions que poguessin tenir conseqüències penals.
- Planificació d'accions formatives relatives a la responsabilitat penal de les persones jurídiques i al Programa de Prevenció de Delictes del TNC.
- Mantenir un arxiu d'evidències de l'exercici del degut control de l'empresa.

- Reportar les activitats i les iniciatives de manera periòdica a la Direcció del TNC.

g. La Bústia ètica

Al TNC s'ha establert la Bústia ètica com a canal de denúncia disponible per a tots els empleats de l'empresa, així com per als proveïdors i els tercers.

El TNC s'obliga a mantenir un canal de denúncia de caràcter transparent que permeti a qualsevol treballador de l'empresa posar de manifest qualsevol inquietud sobre el compliment ètic en el seu àmbit de treball, i comunicar, de manera confidencial, que no vol dir anònima, qualsevol conducta irregular que suposi l'incompliment del Codi ètic del TNC.

La Bústia ètica està composta per la figura de l'*ombudsman*⁵ com a canal de denúncia disponible per a tots els col·laboradors.

L'*ombudsman* del TNC és un advocat independent que està obligat per jurament de secret professional a mantenir estrictament en l'anonimat la identitat dels informants i a tractar les dades proporcionades amb la més estricta confidencialitat.

Les dades de contacte de l'*ombudsman* són les que figuren a continuació:

- **Alessio Castellano**
 - Correu electrònic: canaletic@tnc.cat
 - Tel.: 93 207 09 36

⁵ Terme suec que significa «comissionat» o «representant», i que en la Constitució actual es concreta en la figura del Defensor del Poble.